

Інструкція до практичного заняття

Тема: Мислення

Мета: вдосконалити знання студентів про мислення, його природу, розумові дії та операції мислення, його форми, види та індивідуальні особливості. Формувати вміння здобувачів фахової передвищої освіти використовувати теоретичні знання як в професійній діяльності, так і в повсякденному житті, застосовувати прийоми розвитку спостережливості. Розвивати види мислення та його індивідуальні особливості. Виховувати самостійність, критичність, гнучкість, глибину, широту, послідовність і швидкість мислення.

Тип заняття: практичний.

Засоби навчання: інтерактивна дошка Padlet, інструкція до практичного заняття, психологічні завдання.

Література:

1. Загальна психологія: Підручник // О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005. – С. 139-174.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія : навч. посібник / С.Д. Максименко. – [3-є вид., перероб. і доп.] – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
3. Сергеєнкова О.П. та ін. Загальна психологія : навч. посібник / [Сергеєнкова О. П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 6. Солсо Р. Когнитивная психология. – СПб., М., Харьков, Минск: ПИТЕР, 2002. – 592 с.
4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. [текст] навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 388 с.

Хід заняття

1. Актуалізація опорних знань

1. У чому полягають специфічні особливості мислення як вищої форми пізнавальної діяльності?
2. У чому виявляється істотна відмінність абстрактного пізнання дійсності від чуттєвого?
3. У чому полягає особливість опосередкованого способу пізнання дійсності?
4. Що характеризує істотні ознаки предметів та явищ, які є об'єктом пізнання мислення?
5. Охарактеризуйте основні розумові операції.
6. Що є кінцевим продуктом розумового пізнання дійсності?
7. Наведіть основні етапи процесу розв'язання розумового завдання.
8. За якими принципами мислення можна поділити на види?

2. Практична частина

А) Перевірка домашнього завдання

- бліц-опитування «Психологічний словник»;
- презентація студентами вправ (технік) для розвитку мислення.

Б) Презентація доповідей, рефератів:

1. Мислення як діяльність.
2. Мислення в умовах діалогу з комп'ютером.
3. Мислення і проблема оптимізації навчальної діяльності.
4. Професійні особливості мислення (менеджера, фахівця туристичної галузі, інструктора з фізичного виховання, вихователя, вчителя початкової школи).

В) Психологічні завдання

Завдання 1.

Про які якості та властивості мислення йдеться в наведеному описі: “Він мав ґрунтовні знання в царині як соціальних, так і природних наук, і вмів цими знаннями чудово користуватися. У досліджуваних якостях він прагнув віднайти їх сутність, з'ясувати основні причини, зв'язки. Відкриваючи будь-які шаблони в аналізі нових фактів, умів бачити їх з нового боку і не боявся критично оцінювати свої попередні погляди. Іноді він припускався помилок, але вмів усувати їх згодом”.

Завдання 2.

Виберіть із характерних особливостей процесів відображення ті, що характеризують мислення людини.

а) Відображення окремих властивостей предметів і явищ матеріального світу ;

б) відображення минулого досвіду у вигляді почуттів, думок та образів раніше сприйнятих предметів і явищ;

в) відображення предметів і явищ у сукупності їхніх властивостей та частин;

г) відображення загальних та істотних ознак, зв'язків і відносин предметів та явищ;

д) відображення під час безпосереднього впливу предметів і явищ на органи чуття;

е) відображення дійсності опосередкованим шляхом з обов'язковою участю мови.

Завдання 3.

Які характерні особливості мислення як одного з пізнавальних процесів проявляються в таких прикладах?

А. Підійшовши до трамвайної зупинки не в години «пік» і помітивши на ній незвичайно багато людей, ви здогадуєтесь: давно не було трамвая.

Б. Прийшовши додому і помітивши, що синок-дошкільник незвично тихий і мовчазний, мати мимоволі думає: захворів чи нашкодів.

Завдання 4.

Які види мислення проявляються в наведених нижче ситуаціях:

1. Встановлення лікарем діагнозу пацієнтові на підставі симптомів.
2. Написання журналістом статті про події, свідком яких він був.

3. Проектування дизайнером інтер'єра приміщення.
4. Приготування кондитером тістечок за новим рецептом.
5. Прийняття диспетчером аеропорту рішення про невідкладні дії.
6. Виготовлення майстром складної деталі на токарному верстаті.
7. Написання учнем твору на вільну тему.
8. Складання дитиною конструктора.
9. Вирішення шахової партії на чемпіонаті світу.
10. Складання адвокатом характеристики підзахисного.

Завдання 5.

Співвіднесіть поняття, що означають індивідуальні властивості мислення та їх характеристики.

- А. Самостійність мислення.
- Б. Глибина мислення
- В. Широта мислення
- Г. Гнучкість мислення.
- Д. Критичність мислення

1. Раса творчого продуктивного мислення, що сприяє виникненню оригінальних задумів.
2. Найважливіша передумова ефективності творчої діяльності, вміння (за необхідності) змінити способи та прийоми вирішення проблеми.
3. Властивість, що виявляється в залученні до розв'язування задачі необхідних засобів і знань, що не даються безпосередньо в умовах задачі, а взяті з інших сфер знань, наук тощо.
4. Властивість, що сприяє аналізу, порівнянню, знаходженню суттєвих зв'язків між предметами і явищами об'єктивної дійсності. У конкретно-психологічному плані вона означає здатність враховувати всі відомі й необхідні дані, запропоновані в умовах задачі, та встановлення зв'язків між ними.
5. Вміння людини об'єктивно оцінювати свої та чужі думки; ретельно доводити і всебічно перевіряти всі висунуті положення та висновки; усвідомлено контролювати перебіг інтелектуальної діяльності.

Завдання 6.

Співвіднесіть поняття та їх визначення.

- А. Наочно-образне мислення.
- Б. Поняття.
- В. Порівняння.
- Г. Абстракція (операція абстрагування).
- Д. Узагальнення.
- Є. Мислення.

1. Мислене встановлення подібності й відмінності між предметами та явищами дійсності.

2. Один із основних процесів мисленнєвої діяльності людини, який дозволяє мисленно вичленити і перетворити в самостійний об'єкт розгляду окремі властивості сторінки станів предметів, не беручи до уваги неістотні і одиничні ознаки, що не є спільними для даної групи предметів.

3. Об'єднання предметів у групи за подібними ознаками, які виділяються в процесі абстрагування.

4. Одна з логічних форм мислення, що полягає у виділенні суттєвого, загального в предметах і явищах дійсності. Словесно логічне мислення – мислення з опорою на поняття та судження, що відбувається за допомогою логіки.

5. Форма мислення, яка містить у собі ствердження або заперечення якого-небудь положення.

6. Мислення, в змісті якого переважають образи та певною мірою узагальнені уявлення про об'єкти.

7. Пізнавальний процес опосередкованого й узагальненого відображення людиною предметів і явищ об'єктивної дійсності у їхніх істотних властивостях, зв'язках та відношеннях у ході аналізу і синтезу, що виникає з чуттєвого пізнання на основі практичної діяльності.

Завдання 7.

Яка індивідуальна якість мислення юридичного працівника (допитливість, швидкість, критичність, гнучкість, глибина, широта) повинна домінувати в нижче наведених ситуаціях: На стадії заведення карної справи і проведення первинних слідчих дій; при розкритті нового епізоду злочину або при встановленні раніше невідомих співучасників, коли потрібна миттєва реакція на щойно отримані дані; прийняття термінових заходів щодо встановлення порушеного порядку, забезпечення допомоги постраждалим, збереження майна й безпеки громадян. Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 8.

Поясніть мислительну діяльність Сашка. Сашка запитали: «Цвях потоне чи плаватиме, коли його кинути у воду?» Сашко відповів: «Потоне. Коли ми були на річці, все кидали у воду і бачили, як цвяхи тонули, а палички плавали».

Завдання 9.

Про які особливості мислення дошкільників свідчить такий факт? Як слід враховувати ці особливості на заняттях в дитячому садку?

Шестирічній Наталочці мама задала таку задачку: «Летіли чотири пташки, сіли на дерева. Сіли по одній – пташка зайва, сіли по двоє – дерево зайве. Скільки було дерев?» Наталочка кілька разів повторила задачу, але розв'язати її не змогла. Тоді мама вирізала з паперу три дерева і чотири пташки. Дівчинка правильно і швидко розв'язала за дачку.

Завдання 10.

Г) Творчі завдання в підгрупах

Інструкція: група розподіляється на 3 підгрупи. Кожна підгрупа працює над питанням 15 хвилин. Далі групи презентують командну роботу, а всі останні групи задають питання.

1. Підберіть з художньої літератури приклади виявлення роботи мислення героїв твору і дайте пояснення його властивостей, розкрийте зміст мислення в даному випадку.

2. Опишіть прийоми розвитку активного самостійного мислення.

3. Охарактеризуйте особливості власних мисленнєвих операцій та шляхи їх удосконалення.

3. Рефлексія та підведення підсумків заняття – бліц – опитування студентів.

- **Що нового Ви дізналися про себе на практичному занятті?**

Завдання: оцініть інформацію, свої знання, вміння та навички, здобуті Вами під час практичного заняття за рівнем важливості для Вас для професійної підготовки та особистісного розвитку. Для формування відповіді скористайтеся табличкою.

		
<h2>Рефлексія практичного заняття</h2>		
		
<p>Кошик для сміття непотрібна інформація</p>	<p>Інформація, знання, вміння і навички, які я можу використовувати зараз</p>	<p>Валіза знання, вміння та навички, які важливі у майбутньому</p>

4. Оцінювання знань та умінь здобувачів фахової передвищої освіти.

5. Домашнє завдання: пройти діагностику за методикою визначення ведучого типу мислення та рівня креативності <https://onlinetestpad.com/ru/testview/456954-tip-myshleniya-i-professionalnaya-deyatelnost> . Скрін прикріпити в Moodle.